

SHRNUTÍ

Česká televize (ČT) prošla v posledních třech letech řadou změn. Nové vedení ČT, v jehož čele stojí nově jmenovaný generální ředitel Petr Dvořák, vytvořilo novou identitu ČT a stanovilo její cíle a strategii.

Nové vedení chápe, že jiná doba žádá jiné odpovědi, a dokázalo přeměnit původní pomalé a nepružné vysílací médium, jemuž chyběly inovace, na konkurenceschopnou televizní skupinu.

Proces změn stále pokračuje a může jít o proces trvalý. Strategie a rozhodnutí, jež ČT doposud učinila, jsou slibné a přinesly výsledky. Na tým posuzovatelů učinil velký dojem výkon organizace ve všech směrech, včetně výkonu v oblasti plnění hodnot veřejné služby a s tím souvisejících cílů posilování společnosti.

ČT přistoupila k závazku EBU v oblasti posilování společnosti: „My (...) patříme lidem, pro které pracujeme.“

„Přijali jsme výzvy, které přinesla dosud nevídaná digitální revoluce, což vedlo k vytvoření různorodých vztahů s našimi diváky i s každým jednotlivcem.“

„Jsme odhodláni začlenit každého a posilovat každou komunitu v našich společnostech.“

„Existujeme, abychom uspokojovali demokratické, kulturní a společenské potřeby Evropy.“

„Chceme hrát důležitou a určující roli při obhajobě svobody projevu a sdílení různých, pluralitních názorů.“

„Věříme v otevřený a transparentní svět komunikace pro obecné blaho, která není motivována ziskem.“

„Snažíme se pracovat, jak nejlépe dokážeme, a vykonávat naši práci bezúhonně a s maximálním nasazením.“

ČT má v české společnosti významnou úlohu a musí mít možnost vykonávat své úkoly a poslání v náročném, ale bezpečném prostředí se silným právním rámcem, respektujícím nezávislost ČT, a udržitelným systémem financování.

HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ

ČT má v české společnosti poměrně silné postavení. Dokázala si udržet podíl na trhu na uspokojivé úrovni 30 %, zatímco některé komerční stanice své silné pozice ztratily. Dobré výsledky ČT souvisejí s jejím širokým a inovačním programovým zaměřením a její vnímanou „důvěryhodností“. ČT nekopíruje své konkurenty, ale vytváří obsah, který plní její poslání veřejné služby a je přitažlivý pro většinu segmentů diváků, včetně menšinových. Důsledkem je změna vnímání a uznávání „značky“ ČT v české společnosti, i když zůstává stále určitý prostor ke zlepšení.

PROGRAMOVÉ ZAMĚŘENÍ

ČT dokázala posílit pozici svých nových pořadů a programů. Nabízí kvalitní a relevantní zpravodajství vycházející z českého prostředí, které je však také otevřeno ostatnímu světu. Zprávy ČT jsou vnímány jako důvěryhodné, což je základním kamenem každého nezávislého média v demokratické společnosti. ČT rovněž produkuje vysoce oceňovanou investigativní žurnalistiku. Můžeme jen doporučit, aby se ČT ještě více zaměřila na kvalitu svých zpráv a investigativní pořady.

Před více než rokem zahájila ČT vysílání dvou nových programů, které jsou velmi slibné a současně posilují roli ČT jako poskytovatele veřejné služby. Je to dětský program ČT:D nazývaný Děčko a kulturní program ČT art. Tyto dva programy mají různé hodnocení, které je třeba posuzovat s odstupem.

- Úspěch Děčka je vynikající: za jeden rok získalo ve své cílové skupině (děti ve věku 4 až 12 let) 27% podíl na trhu, což je u dětského programu největší tržní podíl v Evropě. Nabízí bezpečné a kreativní prostředí a oživuje českou tradici vyprávění příběhů a animování. Uvádí také zvláštní zprávy pro děti, které jsou zpracovány na úrovni dětského zájmu a chápání. Děčko pracuje s relativně malým rozpočtem (9 milionů EUR v prvním roce provozu), takže je jeho provoz velmi efektivní.
- ČT art nemá na trhu výraznější podíl, ale umění nelze posuzovat podle tržního podílu. Vysíláním zpráv o umění, živé hudby, nových i starých uměleckých filmů, dokumentárních pořadů, talk show, archivních pořadů, divadelních představení a dalších vystoupení obohacuje ČT českou společnost a nabízí velmi rozmanité kvalitní pořady. Na základě smlouvy o spolupráci s francouzsko-německou kulturní společností Arte ČT vytvořila a uvedla svůj první společný projekt Život podle Václava Havla.

ČT vyvinula nový způsob zadávání a produkce pořadů, při němž používá systém tvůrčí soutěže, která je otevřená všem autorům, producentům a společnostem. Proces předkládání projektů, podmínky a lhůty jsou jasně stanoveny v pravidlech, která jsou zveřejněna na webových stránkách ČT. Tento přístup stimuluje inovace a z ČT vytváří silného hráče v tuzemském tvůrčím průmyslu. ČT si je vědoma a akceptuje skutečnost, že některé připravené projekty se nemusí dostat do vysílání: je to jediný způsob jak být kreativní a nacházet nový obsah. Jakmile je úspěšně vytvořen a vyroben nový pořad a jakmile si najde své diváky, je zařazen do „normální“ programové a produkční struktury a do rozpočtu ČT. Tento přístup je modelový a může jej využít každé médium veřejné služby.

DIGITÁLNÍ STRATEGIE

V posledních třech letech se ČT zaměřila na úspěšnou změnu fungování organizace a na programové zdokonalení. V nadcházejících letech důrazně doporučujeme zaměřit se na silnou a přesvědčivou digitální strategii, aby se mohla ČT připravit na nové digitální výzvy a konkurenci. Konkurence se v globalizovaném světě již neomezuje na území vymezené státními hranicemi, ale přichází odkudkoli. Nadále již nebudou důležité platformy: dominovat bude obsah. Čím silnější bude vnější konkurence, tím větší bude riziko, že v nabídce různých TV obrazovek, tabletů, mobilních telefonů apod. budou dominovat netradiční média.

Aby se mohla ČT vyrovnat s těmito skutečnostmi, musí hrát silnou roli jako národní poskytovatel veřejnoprávního vysílání. Úkolem vedení a řízení je nastavit strategii a udělat z ČT takovou organizaci, která bude ochotna experimentovat a schopna rychle se rozhodovat. Úspěch strategie závisí také na zapojení každého zaměstnance v ČT: nanejvýš důležité je „digitální nastavení mysli“ společně s pochopením, že je nezbytná kontinuální změna.

Doporučujeme, aby ČT používala ke komunikaci digitální platformy a aby se zapojovala do permanentní diskuze se svými diváky: vytváření sítí, blogování, diskuze o redakčních rozhodnutích, tvorba zpráv „společně“ s občany apod. Takovýto otevřený dialog přispívá k transparentnosti, vytváří nové způsoby odpovědnosti a generuje rostoucí důvěru v ČT.

ŘÍZENÍ

Základem ochrany nezávislosti každé mediální organizace je řídicí struktura. Generálního ředitele ČT jmenuje Rada České televize. Členy Rady jmenuje poslanecká sněmovna. Celý systém doplňuje externí regulační orgán (Rada pro rozhlasové a televizní vysílání).

Generální ředitel ČT se schází s členy Rady téměř každé dva týdny na jejich pravidelných poradách a zdá se, že si mezi sebou vytvořili efektivní pracovní vztahy. Avšak s ohledem na způsob definování svého poslání jsou Rada i regulační orgán až příliš zapojené do každodenního života ČT. Kdokoli může u kterékoli z těchto institucí podat stížnost na činnost či pořady ČT. Na úrovni Rady a regulačního orgánu jsou pak řešeny a probírány podrobné otázky, které by zde vůbec neměly být projednávány.

Takový systém otevírá dveře pro vměšování a vnější tlak. Mohl by rovněž vést k podrobnému určování programu. Dnes jsou zúčastněné osoby schopny zachovávat potřebnou kontrolu a vyváženost, ale v budoucnu by regulace neměla vyvolávat pochybnosti.

REGULACE

ČT pracuje v prostředí nadměrné regulace (viz výše). Dokonce i Kodex ČT, který obsahuje pravidla týkající se redakčního rozhodování, schvaluje parlament. Kodex je navíc zastaralý (z roku 2003) a není uzpůsoben digitálnímu světu.

Doporučujeme, aby ČT navrhla parlamentu vyspělejší samoregulační systém založený na robustních právních zásadách a jasném vymezení odpovědností. Takový systém by vyžadoval, aby ČT posílila svou řídicí strukturu, dále rozvíjela transparentnost a nastavila jasný a nezávislý postup řešení stížností týkajících se obsahu vysílání ČT apod. V takovém systému by právní předpisy sloužily jako základ a definovaly by povinnosti ČT jako poskytovatele vysílání veřejné služby, zatímco ČT by si sama určovala zásady své redakční práce.

V tomto směru může EBU pomoci ČT i Parlamentu ČR a zprostředkovat zkušenosti z jiných členských zemí EBU, zejména z těch nejvyspělejších.

FINANCOVÁNÍ

Více než 90 % příjmů ČT pochází z koncesionářských poplatků. Tyto poplatky se platí z vlastnictví televizního přijímače. ČT vybírá koncesionářské poplatky přímo od domácností a podniků, které se zaregistrovaly jako vlastníci televizních přijímačů. Takový systém funguje na základě dobré víry. Pro ČT je velmi obtížné vybrat poplatky od domácností a podniků, které se u ČT nezaregistrují (z jakéhokoli důvodu). Takový systém není optimální a ve světě, kde televizní přijímač již není jediným prostředkem pro sledování obsahu ČT, s sebou nese rizika do budoucna.

Doporučujeme, aby ČT společně s parlamentem vypracovala udržitelnější systém financování, a mohla tak chránit svou existenci v dlouhodobém horizontu.

ZÁVĚR

ČT otevřela dveře pro kritické posouzení ze strany svých kolegů z jiných zemí a dalších veřejnoprávních médií. Protože je první veřejnoprávní organizací, která byla ochotna toto učinit, vyjadřuje tím svou skutečnou odhodlanost být transparentní a zlepšovat úroveň svých služeb. Jsme přesvědčeni, že ČT je skutečným přínosem pro českou společnost, a můžeme české společnosti jen doporučit, aby uznávala roli ČT a posilovala její nezávislost a nenahraditelnost.